

بیانیه انجمن بهره‌وری ایران به مناسبت روز ملی بهره‌وری (یکم خردادماه)

سالهاست که در روز یک خرداد که به نام روز ملی بهره‌وری نام‌گذاری شده، برنامه‌هایی اجرا و همایش‌هایی برگزار می‌شود و مسئولین و مقامات در فضیلت و اهمیت بهره‌وری سخن می‌گویند. ولی همه می‌دانیم که در مجموع نتایج قابل توجهی در دهه‌های گذشته برای بهبود بهره‌وری حاصل نشده است. اما در یک سال گذشته، مقامات برجسته و مؤثر کشور نسبت به غفلت‌هایی که در زمینه بهره‌وری رخ داده، اظهار نگرانی نموده‌اند و بر بازنگری شیوه‌ها، رفتارها، برنامه‌ها و اقدامات در جهت بهبود تاکید نموده‌اند. بر این اساس و با امید به بهبود و تحول، **انجمن بهره‌وری ایران** که رسالت اصلی خود را ارتقا بهره‌وری ملی می‌داند با طرح سوالات زیر که محصول تجمیع دیدگاه صاحب‌نظران و آگاهان حوزه بهره‌وری است، توجه همه دست‌اندرکاران و ذی‌نفعان را به اصلاح نگرش‌ها جلب می‌کند:

- ۱- آیا با تعیین شاخص‌های بهره‌وری در سازمان‌های اداری و شرکت‌های دولتی و اندازه‌گیری آن‌ها بهره‌وری بهبود می‌یابد؟
- ۲- آیا نظام کنونی جبران خدمات و پرداخت حقوق و دستمزد با ارتقاء بهره‌وری سازگار است؟
- ۳- آیا با انتصاب مدیران و به‌ویژه مدیران ارشدی که بر اساس معیارها و شاخص‌های شایستگی انجام پذیرفته است می‌توان انتظار شادابی و امید در نیروهای زیرمجموعه آنها برای بهره‌وری داشت؟
- ۴- آیا با نظام برنامه‌بودجه فعلی کشور که متناسب با طرح‌های آمایش سرزمین، مزیت‌های نسبی و در نظر گرفتن اولویت‌ها و منافع ملی نیست، می‌توان به اثربخشی هزینه‌کرد ثروت ملی در طرح‌های عمرانی، زیربنایی و توسعه‌ای کشور امیدوار بود؟ چرا کشور پس از گذشت بیش از ۲۰ سال هنوز موفق به بودجه‌ریزی عملیاتی که به بهره‌وری نزدیک‌تر است نشده است؟
- ۵- آیا با قانون کار فعلی که بر اساس واقعیات بازار کار و صنعت و کارآفرینی طراحی و تدوین نشده است و نزدیک به چهار دهه از آن می‌گذرد می‌توان انتظار کارآفرینی، رشد تولید و اشتغال پایدار و باکرامت در کشور داشت؟
- ۶- آیا با گسترش بی‌رویه فساد در بخش‌های مختلف اجرایی، قضایی و نهادهای عمومی و شهری و باز بودن راه و روش کسب‌وکارهای نامشروع و زودبازده انگیزه‌ای برای تلاش، خلاقیت، نوآوری و رشد بهره‌وری وجود دارد؟ غیر از این است که بهره‌وری نیازمند زیست‌بومی مناسب و فضایی رقابتی و به‌دور از رانت و فساد می‌باشد؟

- ۷- آیا با وجود **تورمی مزمن** و افسارگسیخته و ناپایداری در اقتصاد و بی‌ثباتی در قیمت ارز و طلا و مسکن و ... و افت ارزش پول ملی حداقل شرایط مناسب برای پرداختن پایدار به بهره‌وری وجود دارد؟
- ۸- آیا با گسترش **فاصله طبقاتی و تبعیض بی‌رویه** بین اقشار جامعه و گرفتاری بخش زیادی از جامعه به‌ویژه کارگران و کارمندان و معلمان به مسائل معیشتی و روزمره می‌توان از آنان درخواست رفتار مثبتی بر بهره‌وری داشت؟
- ۹- آیا شرایط و موقعیت فعلی کشور در **عرصه اقتصاد و روابط بین‌الملل** و محدودیت‌های فراوان ناشی از تحریم و ضعف مفرط نهاد دیپلماسی در برقراری ارتباط و تعامل با دنیا و بلا تکلیف ماندن معاهدات مهمی چون برجام و استمرار تجربه ناکام راهبرد بی‌اعتنایی به مناسبات جهانی و منطقه‌ای در دو دهه گذشته فرصتی برای پرداختن کارآفرینان، صنعتگران و فعالان اقتصادی به راه کارهای ارتقا بهره‌وری باقی گذاشته است؟
- ۱۰- آیا ناکامی دولتمردان و **مسئولین ذی‌ربط در خصوصی‌سازی** و اجرای قانون سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی و حاکمیت بخش‌های دولتی، نهادهای عمومی و نظامی و سلطه بلامنازع سیاست‌های ناکارآمد در اقتصاد دولتی تأثیر فراوانی در پایین‌بودن شاخص‌های بهره‌وری ندارد؟ چرا قوانین و مقررات ما گشایشگر محیط کسب‌وکار نیست؟

و اما چند سؤال و چرای مهم دیگر که مستقیماً بر وضعیت بهره‌وری ملی اثر گذارند:

- ۱- **چرا آموزش و پرورش ما** در تربیت فرزندان خلاق، شاداب و برخوردار از مهارت‌های اجتماعی و ویژگی‌های اخلاقی شایسته ناتوان است و همچنان نظام آموزش و پرورش عمومی ما تحت سلطه و حاکمیت کنکور اداره می‌شود؟ مگر نه این است که زیربنای توسعه بر کیفیت تربیت کودکان و نوجوانان پایه‌ریزی می‌شود؟
- ۲- **چرا بخش عمده نظام آموزش عالی** همچنان در راستای سیاست تولید مدرک و مدرک‌گرایی و تربیت فارغ‌التحصیلان بی‌کار یا غیرمرتبط با نیازهای جامعه گام بر می‌دارد؟ چرا بین دانشگاه، پژوهش، صنعت، فناوری و نوآوری و توسعه کشور ارتباط اثربخش وجود ندارد؟ چرا ما در تولید علم به توسعه، بین کشورهای مختلف دنیا دارای رتبه بسیار پایینی هستیم؟
- ۳- چرا ما در دو ثروت بسیار مهم ملی یعنی **آب و انرژی** این‌گونه بی‌برنامه و ناکارآمد عمل نموده و می‌نماییم؟ چرا بین سه وزارتخانه نفت، نیرو و جهاد کشاورزی در مدیریت صحیح و عقلانی این دو نعمت بزرگ خدادادی هماهنگی لازم و اثربخش وجود ندارد؟ حاصل آن که در شدت مصرف انرژی جزء بالاترین مصرف‌کننده‌ها و در روند بهره‌برداری از آب دچار افت شدید سفره‌ها و فرسایش خاک و منابع طبیعی هستیم؟

۴- و چراهای بسیار دیگر در زمینه **محیط‌زیست** و ناسالم بودن هوا در کلان‌شهرها، **فرار مغزها و فرار سرمایه‌ها**، رشد نقدینگی، بیکاری و مشاغل کاذب، **امنیت غذایی**، **حفظ سرمایه اجتماعی**، وجود حجم عظیمی از طرح‌های عمرانی و تولیدی نیمه‌تمام و خواب سرمایه وسیع که اینها همه بر بهره‌وری کشور به‌صورت کاملاً روشن تأثیرگذارند.

با عنایت به **سؤالات مهم فوق قطعاً تحول در بهره‌وری ملی نیازمند تصمیمات اساسی و سرنوشت‌ساز** با پاسخ‌های روشن، کارشناسانه، جامع و همه‌جانبه به این پرسش‌ها است و با صراحت لازم به ذکر است که به‌هیچ‌وجه بهبود بهره‌وری با اتخاذ چند تصمیم ساده یا چندبار تأکید و بازخواست رئیس‌جمهور یا صدور چند بخشنامه به تبع آن توسط چند وزیر تحقق نمی‌یابد؛ بلکه این نارسایی ۴۰ تا ۵۰ ساله که البته در بعضی از دوره‌ها با بهبودهایی همراه بوده است نیازمند یک بررسی جامع و آسیب‌شناسی اساسی و ساختاری است.

انجمن بهره‌وری ایران با سابقه فعالیت و دغدغه‌مندی ۲۰ ساله بر این باور است که دلایل ناکامی کشور در بهره‌وری ملی غالباً جنبه ساختاری در ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و فقدان زیست‌بوم سازگار و حامی بهره‌وری دارد و راهکار را باید در تحولات اصلی در نظام حکمرانی و اداره امور کشور جستجو کرد. البته روزهایی از بهبود با رشد فناوری اطلاعات و صنعت IT و ICT در امور بانکی و پاره‌ای از خدمات اداری و طراحی نرم‌افزارهای راه‌گشا در حوزه کسب‌وکارهای مجازی و فعال شدن استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان دیده می‌شود که به نوبه خود تأثیرگذار در بهره‌وری هستند و البته اتفاقاتی که در حوزه بهبود روابط سیاسی با کشورهای حوزه خلیج‌فارس و تحولاتی که در منطقه در حال شکل‌گیری است می‌تواند پیام‌هایی در جهت بهبود در عرصه اقتصاد به همراه داشته باشند که امید است با تدبیر و عقلانیت تسریع گسترش یابند.

انجمن بهره‌وری ایران

یکم خرداد ۱۴۰۲